

POKROK ZÁPADU

Semi-Weekly Edition.
Published by Pokrok Západo Ptg. Co.
1211 So. 13th St. - Tel. 1008.
Subscription, by mail, - \$2.50 per year.

Vychází každé úterý a pátek.

Vydává - - Tiskárské Društvo

Tiskárna: 1211 Jižní 13té ulice.
Telefon 1008.

Řídící redaktor: - - J. Rosický

Předplatná:
V místě s dodávkou do domu, bez přílohy, \$3.00
8 přílohou, \$3.50
Poštou pro Spojené Státy a Kanadu, bez
Knihovny Americké, \$2.50
8 Knihovnou Americkou, \$3.00
Do Čech bez přílohy, \$3.00
8 přílohou, \$3.50
Každý předplatitel oprávněn je k proměně.

Oblíbený.

Drobné a různé oblíbené uvážlivě poznají, když se k objednávkám přílohy jsou. Za drobné oblíbené objeďte velikosti, nepřesahující palec, \$1.00 za každou. Za různé oblíbené, blahořeční, úsměvy a jiné, \$1.00 za tři palec za každé uvážlivě. Nechť každý proto přílohy objednáva tolik peněz, jak velkou oblíbenou máti si přeje. Časť oblíbené na delší dobu oznámí se ochotně na požádání.

Zásilký peser

Jsou nejbepnější, když se koupí na paříž nebo expresu "Money Order" a tyž nám se naše. Tě v registrovaném dopise, aneb peněžnicí bankovní jest záruka jista. Kde chce platit "checkem" na bank, nechť záruka centů více, proto že tolik musíme platit banku za kolekcí, aneb ať koupí směnkou (draft) na Omaha, Chicago neb New York. Na místě drobných peněz přilpne též 1 a 2 centové kolký. Všechny záskly počtu jsou zaslány pod jednoduchou adresou posch takto:

Pokrok Západo,
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 14. října 1898.

President v Omaze.

V minulých dnech hostila Omaha prezidenta republiky a mnohé jiné vynikající osobnosti a myslíme, že před tím ovšem řici, že neměl prezident posud ovace takové, jaké dostalo se mu v těch dnech.

Jak jsme již minule sdělili, měl prezident přijeti v úterý večer po osmé hodině. Však cestou v Iowa držel se vlak vezoucí prezidenta, kabinet a jiné hosty, a s ním ovšem i druhý vlak, vezoucí většinou důstojnictvo, tak že přijel McKinley do Omahy až o 9.15. Na nádraží uvítání byli hosté uvítacími výborem, který již předem byl ustanoven a sice každému hostu byl přidělen též člen výboru, aby pečl vedl o něho. Hosté s výbory vsedali do kočárů a o půl desáté hod. ubíral se průvod od nádraží po 10. ulici a pak po Farnam vzhůru. Kočárů bylo celkem 33 a v nich následující hosté v pořádku jak po sobě následují: Pres. McKinley, vyslanec argentinský Dr. Garcia Mescu, vyslanec čínský, Wu-Ting-Fang s chotí, vyslanec korejský Chin-Pam-Ye s chotí, vyslanec brazilský a Sen. Gonzalo de Ruesada, sekr. pokladny L. J. Gage s chotí, sekr. Smith s chotí, sekr. Bliss s chotí, sekr. Wilson s chotí, guv. coloradský Alva Adams a guv. nebraský S. A. Holcomb, sen. Allen s chotí, Dr. R. W. Baker s chotí, gen. Milés s chotí, gen. Sumner, gen. Greeley s chotí, gen. Humphrey s chotí, major Heistand, výp. sekr. války Meiklejoha, setník Paget, pluk. Michler a Black, pluk. Reber a setník Whitney, sekr. vlády argentinského a korejského brazilského A Devisio, Tam E-Ye a Lima, sekr. a členové vyslanectva čínského Chow-Tsz-Chi, Wang-Chang-Hull a Kwang-Hany, prof. W. L. Moore, Dr. W. T. Hams, setník McWilliams s chotí, slečny Wheelerovy a sekretář gen. Humphrey a paní Howland, gen. Black s chotí. Průvod uzavíraly 4 kočáry se zpravodaji novinářskými.

Průvod ubíral se až ke městské radnici, kdež pro hosty uchystáno bylo před radnicí hlediště, odkudž přehlíželi průvod potádaný rytíři Aksarbenovými. Ulice jimiž se průvod bral byly v celé své šíři naplněny vlnícím se davem lidí, jehož počet odhadován různě, však ne méně než 200,000. Jen s těžší mohla policie udělati středem ulice prostor, kterou by kočáry a pak průvod s allegorickými vozy Arsarbena projeti mohli. Největší shluknutí bylo radnice. Tu stánil se dav po celý večer, avšak když průvod prezidentův přijel, nastala teprve tláčenice. V pravém smyslu tohoto slova byla tu hlava na hlavě a pohled s břity na vlnící se dav podobal se na vlas pohledu na přeplněný oul páních včel. President a ostatní účastníci průvodu vítáni po celé délce nestávajícími jasotem lidu, — až do ochrapotění. První část průvodu, jak z pořadí výše uvedeného zřejmo, byla civilní a když ta minula s spatření v kočárech důstojníků, propukal jasot znovu obrovskou silou: "To jsou vaši lidé, lidé, lidé!" Tak pobí-

zely zejména ženské, staré a mladé, podávající důkaz, že "modré sukno" má přítažlivost právě tak ve svobodné Americe, jako v monarchické Evropě.

Bylo již k desáté hodině, když hosté všichni usazeni v hledišti před radnicí a započal průvod Aksar-Bena. Čtyřicet nádherně vypravených vozů, z nichž dvacet představovalo charakteru a výjevy z "Alhambry" a ostatní tělesa nebeská, ubíralo se kol hlediště. Průvod zdržen byl skoro 20 minut uvolněním elektrického světelného drátu na 18té a Douglas ulici, který musil býti dříve zpraven, než mohlo býti v průvodu pokračováno.

Po skončení průvodu odvezení hosté do určených pro ně příbytků neb hotelů. President byl hostem v klubovně místnostech Omaha Clubu. Shromážděné davy počaly se pak poněmáhlu rozcházeť. Pouliční dráhy mohly jen malou část nesmírného množství lidu dopravit a velká většina účastníků, nechtíc čekati mnohé hodiny, jak by dojista musila, rozcházela se k domovům. Nával hostů z venkova byl tak veliký, že nebylo lze hotelům je všechny pojmuti a praví se, že ne méně než 10,000 lidí zůstalo té noci na ulicích.

Druhý den ráno, ve středu, shromážděn byl kol budovy Omaha Klubu již od sedmé hodiny dav asi 5000 zvědavých lidí, kteří chtěli prezidenta za každou cenu spatřiti tvář v tvář, až bude sedati do kočárů, aby odjel na výstaviště. Teprve k desáté hodině vypravil se průvod, odvážeje v kočárech prezidenta a ostatní hosty, kteří byli hosty Omaha Klubu, v průvodu rytíři Ak-Sar-Bena na koních. Průvod ubíral se po šestnácté ulici a tato byla oživena nesmírnými davy lidu, jichž všech cílem bylo výstaviště. Tam panoval nával nesmírný. Skoro jednou tolik lidu než bylo v den iowský, kdy byla největší návštěva výstavy metu dvoumilionovou, ale skutečnost předstihla očekávání, dostoupila totiž návštěva tím dnem počtu 2,063,267. Vzdor nepřijemnému časnému ránu počasí, počaly se davy hromaditi a tisítní kol vchodů již od rozednění a když před sedmou hodinou očištělé zůstaly, otevřeny brány o hodinu dřív než obyčejně. Po osmé hodině již pouliční dráhy nestačily dopravě. Každá byla přeplněna již z daleka a davy pěších počaly se k výstavě hrnouti, neboť severně od Dodge ulice bylo již úplně nemožno místo na kterémkoliv káfe obdržeti. Kol deváté hodiny stály již dlouhé řady lidí u budek vstupenky prodávajících a u vchodů do výstaviště a do vnitř vcházelo každou hodinou 20,000 lidí. Na jedenáctou hodinu určeno bylo zahájení slavnosti míru na velké prostře, Grand Plaza, a tu shromáždilo se na 75,000 lidí. Celá ta velká prostora, až po samý vršek mostu a po obou stranách, tak daleko jak bylo možno vyhlédnouti z řečiště, byla jediným chomátem tisíců lidstva, z něhož ovšem ani dvacetina nebyla v doslechu řečníků.

K jedenácté hodině přijel prezident s ostatními hosty a jen s těžší mohly kočáry projeti k řečišti. President výstavě Wattles představil prezidenta krátkou řečí a když povstal McKinley, zaburácela prostranstvím bouř potlesku na uvítanou. President, když se zástup poněkud upokojil, mluvil jak následuje:

Řeč prezidentova.

Pánové od zamississippské výstavy a spoluobčané: Pravým potěšením jest mi, že setkávám se opět s občanstvem omažským, jehož srdečné vítání není mi úplně neznámým a jehož srdci vřelých jsem se již dříve dotekl a jimi byl pohnut. Za tento nový projev vaší úcty a za srdečné to uvítání dnešního dne moje srdce naplňuje jest vděkem a hlubokým uznáním, kteréž nemohu potlačit a k jehož vyjádření slova nedostačují. Pozdrav můj neplatí jen Vašemu městu a státu Nebraska, nýbrž všemu lidu všech států skupiny zamississippké zde zúčastněných a nemohu než gratulovati Vám k důkazům Vašeho prospívání, jakž poskytuje tato veliká výstava. Jestliže bylo zapotřebí osvědčiti, že neopustila vás podnikavost, že blahobyt se opět navrátil, lze

to sledovati zde. Tento obraz rozptýluje každou pochybnost. V této době výstav vy jste poskytlí nového dalšího krásného příkladu. Historické oslavy ve Filadelfii a v Chicagu a krásné výstavy v New Orleans, Atlanta a Nashville, jsou nyní věcí minulosti a přece vlivem svým žijí a prospěšné jejich výsledky jsou úzce sloučeny s naším národním rozvojem. Podobná odměna počtí původce i účastníky zamississippké a mezinárodní výstavy. Jejich příspěvek bude znamenati novou dobu v podstatném pokroku národa.

Jeden z velkých zákonů života jest pokrok a nikde nebyly zásady tohoto zákona tak patrně zobrazeny jako ve Sp. Státech. Jedno století a jedno desetiletí našeho národního života obrátily pochybnost ve přesvědčení, změny zkoušku v hotový důkaz, zvrátily staré způsoby a dobyly nová vítězství jímž obdivuje se celý svět. To platí nejen zrůstu bohatství a pokroku ve vzdělanosti, vědě, vynálezech a průmyslu, nýbrž nadevše příležitosti lidu k jeho vlastním povznesení, kteréž byly získány moudrou, svobodnou vládou.

Až dosud, v míru i ve válce, za rozšiřování našeho území a při nepatrných změnách v našich zákonech, my stále jednali v duchu ústavy, zabezpečené nám šlechtou obětavostí a dalekosáhlou obezřetností našich předků a střežili jsme se lákavosti výroby v duchu hrabivosti. Se zrozdávající láskou pro naše zřízení a pevnou vírou v jejich trvání, my spůsobili, že vítězství našeho systému vládního a pokrok a blahobyt našeho lidu staly se stouhou celého lidského pokolení. Stojíme vsťic v tomto okamžiku novým a vážným otázkám a musíme uznávati, že jejich rozřešení nebude týkati se pouze nás samotných, nýbrž též i jiných v rodině národů.

V této době rychlého spojení vespolné odvislosti nemůžeme se zříkati našich mezinárodních povinností i kdybychom chtěli. Musíme jím hleděti vsťic s odvahou a moudrostí a musíme sledovati povinnosti své i kdybychom přání takové neměli. Žádná rozvaha nemůže býti příliš důkladnou a sebeovládání přílišným, v této vážné hodině našich dějin. Musíme se střežiti pokušení nemstné hrabivosti a snažiti se docíliti pouze jen takových výsledků, jakéž povedou ku prospěchu našemu i všeobecnému.

Kdosi pravil, že normální stav národů jest válka. To neplatí pro Spojené Státy. My nikdy nezapočináme válku, pokud nebyli vyčerpány veškeré snahy o mír. My jsme nikdy neměli vojenskou vládu. Mír, jehož požehnaní jsme tak hojnou měrou pocítili, je tužbou národa a cílem amerických snah.

Dne 25ho dubna, poprvé v době delší než jednoho lidského věku, volaly Spojené Státy do zbraně. Prapory válečné rozvinuty, nejlepší a nejchrabřejší muži ze všech končin země pod ně spěchali a mocná armáda byla rázem sestavena. Sever a jih zavodily pospolu ve vlasteneckém naštění, od vědy požadovaný nejvydatnější zbraně, tovarny spěchaly k zaopatření výpravy, mládež i vysloužilci nabíleli ochotně svých služeb vlasti své, dobrovolníci a pravidelní vojíní i všechen lid spěchal ku podpore republiky. Nebylo žádného průlomů v šiku, žádného otálení v pochodu, žádná bázeň v srdci, žádný odpor proti vlasteneckému popudu doma, žádný zadržilý odpor vlasteneckému duchu vojínů, bojujících v dálných mořích, aneb na cizích březích.

Jak obdivuhodný byl to zjev se stanoviska vlasteneckého a výsledků! Bouře vznikla tak náhle, že byla tu skorem dříve než jsme postřehovali. Naše loďstvo bylo příliš malé, ač mocné svým novodobým vyzbrojením a statné pomocí svých zkušených důstojníků a námořníků. Naše armáda byla po mnohá léta snížena na počet pro dobu míru. My měli pouze 19,000 mužů použitelného vojska, když válka byla prohlášena, avšak počínání si důstojníků a mužstva na poli válečném nebylo nikdy předstíženo. Chrabrost byla tam a všude. Americké vlastenecké bylo tam a jeho zdroje nekonečny. Chrabrý a nepřemožitelný duch lidu osvědčil se vítězným a ti, kdož před málo více než jednou třetinou století byli rozdělení, války proti sobě vespolek, spo-

jeni jsou opět pod jedním posvátým praporem svobody. Vlasteneckví zapudilo předsudky stranické. \$50,000,000 pro obranu národa povoleno bylo bez debaty jednohlasně, jako věc, kteráž se sama sebou rozuměla a ku naznačení naší velké moci zátožní. Však jestli to jest pravdou o počátku války, co máme říci nyní, když nepřátelství ustalo a mír jest po ruce, jak vroucně doufáme? Nevyrovnatelná ve svých výsledcích, bezpříkladná v úplnosti a rychlém sledu, v jakémž následovalo vítězství na vítězství. Skončena dříve nežli bylo možno uvěřiti. Tak úplná ve svém rozsahu, že člověk cítí tíhu zodpovědnosti, kteráž na nás byla tak náhle vržena. A nade vše a především chrabrost americké armády a udatnost amerického námořnictva a majestátnost jména amerického stkví se v slávě neposkvrněné, kdežto lidskost našich účelů a velkomyslnost našeho jednání hodlay válce, kteráž jest vždycky droznou, předech šlechtetné velkodušnosti, křesťanských sympatií a milosrdnosti a příklad lidské velkoleposti, kterýž nemůže zůstat bez účinku na lidstvo. Všeň a trpkost nebyly mezi námi pohnůtkami a jest velice uspokojivým pocítovati, že lidskost zvěztila při každém kroku v postupu války.

Hrdinové u Manily a v Santiagu, i Porto Ricu, vyplnili nezapomenutelný list v dějinách. Oni jsou hodnými následovníky a potomky Washingtona a Greena, Paul Jonese, Decatura, Hulla a Granta, Shermana, Sheridan a Logana, Farraguta, Portera a Cushinga a Leea, Jacksona a Longstreeta.

Nová jména stojí na čestném seznamu největších mužů, národa a s nimi nejmenovaní stojí hrdinové ze zákopů a střílen, nepřemožitelní v boji a nestýskající ve smrti. Pokročili, věrní a neodolatelní vojínové a námořníci, z vojska pravidelného i dobrovolníci, oprávnění jsou k stejné míře pochvaly, že vykonalí svou plnou povinnost, necht' doma, aneb v křestu ohně nepřátel.

Kdo chce začlenit lesk jejich skutků! Kdo chce zkracovati jena jejich zasloužené slávy! Kdo chce touto dobou zlehčovati mužného ducha americké mládeže a tupiti vydatnost americké armády! Kdo chce obtěžovati vládu rozšířením sítě nespokojenosti mezi chrabrymi muži, kteříž stáli pohotově, aby sloužili vlasti své a bude-li třeba, a za ní život položili! Kdo chce stín vrhati na radu republiky v této hodině, vyžadující spojenou moudrost všech!

Máme odvírati sami sobě to co ostatní svět tak ochotně a spravedlivě nám doznává? Mužové, kteříž snášeli v krátkém, avšak rozhodném zápasu nesnadné těžko a utrpení, necht' v poli aneb táboře, na lodi aneb před hradbami a a kteříž kladi záměry a docílili vítězství, nestřípí nikdy necht' přímo aneb nepřímou obviňování těch, kdož dobyli vítězství a jichž velký zisk pro civilizaci jest posud neznámým a nenapsaným.

Důvěra křesťanského národa poznává ruku všem ohoučící boha ve zkoušce, kteráž jsme prošli. Přizeň božská zdá se patrnou všude. Bojujice v zájmu lidskosti, byli jsme požehnaní. My nehledali válku! Abychom se jí vyhnuili, když by to bylo možno spravedlivě a čestně vůči právům našich sousedů a nám samým, bylo stálým naším přáním. My jsme nehledali války, ani těch otázek, kteréž se nám před dvěma kladou jejím výsledkem. Nyní tak jako tehdy, vykonáme svou povinnost. Otázky ty nebudou rozlišeny v jednom dnu. Bude zapotřebí trpělivosti, trpělivosti spojené s upřímností a neoblobnou odhodlaností, činiti po právu, hledající pouze jen největší dobro pro národ a neuznávající žádný jiný závazek, nesledující žádnou jinou stezku než naši povinnost.

Pravé jednání následuje pravé úmysly. My nemůžeme vždy nahlížeti do budoucnosti, cesta třeba nemusí se zdáti volnou, avšak jestli naše snahy jsou dobré a nezískné, tedy nějakým způsobem dojdeme pravého cíle. Dobrý duch národa, jeho svoboda, jeho moudrost, lidskost, odvaha, spravedlnost a přetřásané prozřetelnosti učiní jej spůsobitým ku provedení každé úlohy a k přemohení každé nesnaze.

Řeč presidenta přerývána byla častěji potleskem a konec prozáven neutuchající bouř pochvaly. Po presidentovi následoval řečník

několikrát propuknul fev tento znovu a prezident děkoval poklonami za projev pocty. Potom následoval manévř válečný a rudoši počínali sobě realističtější než kdykoliv dříve. Když to skončeno, projevil setníku Mercerovi, že by si přáli, když oni byli představeni prezidentu, aby nyní byl také představen prezident jim, ku kterémuž zástupce Španělska při podpisování první pařížské smlouvy míru, po skončení našeho revolučního zápasu, psal svému panovníku: "Tato federální republika jest trpasličkem, avšak přijde den, kdy bude obrem, ba kolosem, mocným ve světě." Ten den nyní nadešel a obrovitost naší uznává celý svět. Nemůže býti pravého Američana, kterýž by vůči novému postavení naší republiky ve světě zůstával hotejným. Kdežto zbraně chrabřích našich vojínů dobyly vítězství na poli válečném, my jsme zde svědky na této výstavě vítězství míru. Válka jest někdy nutností, ale nesmíme zapomínati, že jest posledním prostředkem, k němuž se sahá a my za naše století nepřetržitěho pokroku máme co děkovati pouze jen míru. Tomu zasvěťme službu své i v budoucnosti a budeme požívati úplně ovoce našich svobod a našeho zřizení.

Po řeči Smithově navrhl prezident Wattles provolání třikrát sláva prezidentu, naší zemi a našemu praporu a deseti tisícem hrdel spojilo hlasy své v jediný mocný zvuk. Pak ještě představeni byli členové kabinetu a Gen. Miles a obrovský zástup počal se poněmáhlu rozcházeti.

Po obdých slavnostech pošli hosté oběda v Markelově jídelně a pak provedeni byli výstavními budovami. Mezi tím co se přítomní byli shromáždili na velkém prostranství, byly poněmáhlu výstavní budovy vyprázdněny a pak uzavřeny, pokud by zvlášť hosté prohlídku týchž neodbyli. Jinak ovšem nebylo možno jednati, neboť dopoledne, než počal se lid shromáždovati na velkém prostranství, bylo ve výstavních budovách lidstva přímo k umačkání a ještě hůře bývalo by, kdyby byly zůstaly otevřeny pro návštěvu hostů, když v nich prezident prodléval. Zvědavost viděti prezidenta byla tak velikou, že byla tláčenice nesmírná, kdekoli bylo příležitosti jej viděti. Z té příčiny také nebylo širší obecenstvo připuštěno do vládní výstavní budovy, když prezident tam dlel, nýbrž připuštěni jen ti, kteříž byli vstupními listky opatřeni.

President si nejdříve prohlédl výstavní budovy na severní straně laguny, načež odebral se do vládní budovy, kdež se schovali východního průčelí byl svědkem cvičení mužstva záchranného. Potom odebral se dovnitř budovy, kdež představeno mu bylo několik set občanů, kteříž řadou vojska procházeli, byli mu jeden po druhém představeni a on každému z nich rukou potřásl i každého oslovil. Potom prohlédnuti byly budovy výstavní na jižní straně laguny, načež president s ostatními hosty zaveden byl do tábořiště Indiánů.

Rudoši byli zvláště pečlivě ustrojeni k uvítání "velkého otce," majíce na sobě více třepek, více barvy a více křiklavějších látek než obyčejně. Ba i jejich konci byli více pomalování než jindy. Nejdříve představeni byli rudoši die jednotlivých kmenů a skupin a ovšem náčelníci jednotlivých kmenů zvláště. Bylo to zajímavé podívání. Někteří z těchto druhdy vojíných synů přirody pouze zastavili před "velkým otcem" a po představení jakoby vzdorovitě odcházeři, aneb ujtěžili, jiní neohrabaně se klonili, ukteřsi snáli úbor z hlavy, někteří tvářili se vážně, jiní opět se cenili, někteří pozdravili po způsobu svém, zvednouce ruku do výšky, aneb položice ji na čelo, kdežto jiní hluboce se klonili. President každý z kmenů pozdravil sejmutím kloubku. Zajímavo bylo pozorovati krvelačného druhdy náčelníka Apachů, Geronimo, kterýž jediný z náčelníků odložil svůj oblek divošský a představitel se ve stejno-kroji zvěda Indiánského, počínaje sobě při tom se skutečnou důstojností.

Když byli všichni Indiáni v jednotlivých tlupách představeni, seřadili se všichni poznovu a v mocném zástupu pokročili ku předu, před "velkého otce," načež na pozve setníka Mercera provolali prezidentu slávu. Řev k neposání vyvrval se každému z nich z úst a něj mšil se racht paček. Po

Převěký sbor "Ljra"
Všichni členové jsou žádáni, by se přišli neděli dne 16. října určitě ve 3 hodiny odpoledne dostavili do schůze, jež odvívati se bude v budově sokolské na již. 13. ulici. Důležitě jednání předléhá a tudíž přítomnost všech členů jest nutná. V. Raba, taj.

Podporující Sokol Tyrš č. 1,
odvívají svoji pravidelnou schůzi v pondělí 17. t. m. v 8 hod. večer v místnosti spolkové.

J. Chleborád, taj.
Řád Falcký, No. 1. Z.Č.B.J.
bude odvívati pravidelnou schůzi přišti úterý 18. t. m., jelikož za příčinou příchodu prezidenta byla minulý úterý odložena.

Vác. Bureš, taj.